

פרק ב- יצר ויצירה (עמ' 33-31)

ייצר- כינוי לכוחות מולדים אצל האדם (דחפים ותאוות), הגורמים לו לפעול באופן שמספק את צרכיו המידיים. אדם יכול להשתמש בכל אחד מן הכוחות המולדים באופן חיובי או שלילי.

היצר	הפן החיובי	הפן השלילי.
אוכל	נותן קיום לגוף, מרפא, מחזק, מחסן.	אכילה גסה מביאה לזללנות, גרגרנות, בהמיות, מחליאה את הגוף. (שומנים בדם, כלסטרול)
שינה	נותנת כוחות חדשים, מרעננת, גורמת לחילוף חומרים.	עודף שינה היא גורמת לבזבז זמן, עצלנות, כבדות.
ממון	נותן לאדם קיום ובסוס כלכלי. קיום מצוות (צדקה, גמילות חסדים). עני חשוב כמת.	קמצנות, רדיפת בצע, שוחד, אוהב כסף לא ישבע.
מין	קיום העולם, המשכיות, קירבה בין איש לאשתו,	יצר מיני יכול להביא לפריצות, אונס, פורנוגרפיה, סטיות, פדופילים.

א. " וייצר ה' אלוקים את האדם".

פ' תיבאר יצירת האדם עוזר להבהיר את הכוחות הקיימים בתוך כל אחד מבני האדם.

בראשית ב, ז-ח

(ז) **וַיִּצְרֶה** ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עֹפֶר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפֹּחַ בָּאָפִיו נְשֵׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה :

(ח) **וַיִּטֶּע** ה' אֱלֹקִים גֶּן בְּעֶדֶן מִקְדֵּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר:

1. מהם הפעולות הכתובות בהפחית יצירת האדם?

2. מהם ה' יצר אג האדם?

3. אלו שני כוחות מרכזיים אג האדם העובדים מנהיג יצירת אג האדם ע"י ה'?

4. כמה יודים כתובים בפועל וייצר ?

הערה: בפסוקים הבאים כשמתואר יצירת החיות ועופות כתוב "ויצר" (פס' יט) עם י' אחת.

פ' בראשית רבה וילנא פרשה ט, ז: קהלת רבה ג, ג:

על כל דבר שברא הקב"ה בימי הבריאה, נכתב בסיומו: "וירא אלוקים כי טוב".

ואילו בסיום הבריאה, לאחר בריאת האדם כתוב: "וירא אלוקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד".

*אמרו חכמים: {בראשית רבה}: טוב = יצר הטוב. טוב מאד = יצר הרע.

ושואלים: איך אפשר לומר על יצר הרע שהוא טוב מאוד?

אלא: ע"י יצר הרע מקבל האדם כוחות לפעול בעוה"ז. ליצור ולבנות.

{אילולא יצר הרע אדם לא בנה, ולא נשא אישה, ולא הוליד, ולא נשא ...}.

דווקא המאבק הפנימי בו מצוי האדם, התשוקות והתאוות שלו הם אלה שגורמים לו שלא לשבת בשלווה ולהניע אותו לפעולה ועשייה.

1. מהי דעגט אג האדם ע"י יצר הרע? פס'.

פ' בראשית רבה פרשה יד, ג:

א. כפילות האות י' במילה 'ויצר' מייצגת שני חלקים ומהויות (תכונות) שונות באדם:

1. פן בהמי, ארצי, נמוך (= יצירה מן התחתונים-הארץ).

2. פן אלוקי, רוחני, שמימי, גבוה (= יצירה מן העליונים-מלמעלה).

רבי יהושע בר נחמיה מסביר מהן התכונות שברא הקב"ה באדם שיש בהן צד בהמי, ומהן התכונות שברא הקב"ה באדם שיש בהן פאן שמימי.

התכונות שברא ה' באדם שבהם דומה לבהמה: 1. אוכל ושותה. 2. פריה ורביה. 3. עשיית צרכים. 4. אדם מת בסוף ימיו. התכונות שברא ה' באדם שבהם דומה למלאכים: 1. עומד. 2. מדבר. 3. מבין. 4. רואה.

שואל שאלה ראייה היא גם תכונת בהמה?

תשובה: האדם מסתכל ישר, ורואה גם מה שנמצא בצדדים לעומת זאת בהמה כדי לראות בצדדים צריכה להטות ראשה.

ב. כפילות האות י' במילה ויצר מלמדת שהאדם היא בריאה המחברת בין העליונים לתחתונים, יש לו את היכולת להתעלות למדרגות רוחניות שהרי נברא בצלם ובדמות כמו המלאכים ומצד שני יש לו את היכולת לפעול ולהשפיע בעולם הזה שהאדם יכול לפרות ולרבות, כמו הבהמות והחיות בעולם הזה. שהרי המלאכים שנמצאים בשמיים נבראו בצלם ובדמות אבל אינם יכולים לפרות ולרבות לעומת זאת החיות והבהמות הנמצאים בארץ לא נבראו בצלם ובדמות אבל הם יכולים לפרות ולרבות.

1. מדוע נכנה "ויצר" אדם שג' יודים?

2. כמה נבדל האדם מן הבהמה?

3. כמה האדם שווה לבהמה?

4. "כפילוג האות י' במילה ויצר מלמדת שהאדם היא בריאה המחברת בין העליונים למתונים". הסביר כיצד.

פ' הרב משה חיים לוצאטו, דרך ה', פרק ג סעיף ב

מסביר מהו היחס בין החומר לרוח?

הקב"ה ברא את האדם משני הפכים:

נשמה שכלית חכה, וגוף ארצי ועכור (מלא בתאוות).

הגוף נוטה לחומריות והנשמה נוטה לשכליות ותמיד יש מלחמה בניהם.

אם הנשמה גוברת היא מתעלה ומעלה עמה את הגוף וכך האדם מגיע לשלמותו (אדם מגיע לאיזון בין הגוף והנשמה).

אך אם הגוף גובר, אז הגוף מושפל ומשפיל עמו את הנשמה, ואין האדם מגיע לשלמות.

1. מהם שני ההפכים שמהם נבדל האדם?

2. גאלי אג האלמחה בין הגוף לנשמה!

כ האדם אינו יצירה חומרית-גופנית בלבד אלא יש בתוכו כוחות רוחניים ויש בו נשמה אלוקית, משמעות הדבר היא שהאדם טוב מטבעו(מאופיו) ותמיד פנימיותו זכה וטהורה.

דבר זה בא לידי ביטוי **מתוך תפילת הבוקר**: "אלוקי נשמה שנתת בי **טהורה** היא. אתה בראתה. אתה יצרתה. אתה נפחתה בי ואתה משמרה בקרבי. ואתה עתיד ליטלה ממני ולהחזירה בי לעתיד לבא. כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך ה' אלוקי ואלוקי אבותיי, רבון כל המעשים, אדון כל הנשמות. ברוך אתה ה', המחזיר נשמות לפגרים מתים." תפילה זו שאנו אומרים בכל בוקר מבטאת את תודתנו לקב"ה על כך שנתן בנו חלק אלוקי, והוא משמר אותו בקרבנו ומקיים את החיבור המופלא הזה שבין גוף לנשמה בכל בוקר מחדש.

נקודת הטוב האלוקי שבקרבתנו היא שבתוך כל אחד ואחת מאתנו, ישנה נשמה אלוקית, חלק אלוך ממעל, צלם אלוקים שבקרבתנו, ויחד עם התאוות והרצונות הנמוכים שלנו, היא שוכנת בתוכנו ומתחדשת בקרבנו מידי יום ביומו, ומאפשרת לנו להתחיל מחדש, ולהאמין מחדש בטוב שבנו.

1. מה מ'אדג' א'א'ג' הג'פ'א'ה "אלוקי, נשמה שנתת בי...?"

2. ג'פ'א'ה צו מ'הט'א'ג' ג'א'ה א'ה'. הסבירי ע'א מ'ה א'נ' מ'וד'י'ס' ב'ג'פ'א'ה צו.

3. מהי המ'ש'מ'א'ה ש'ה'א'ד'ס' א'י'נ'ו יצירה חומרית-גופנית בלבד אלא יש בתוכו כוחות רוחניים ויש בו נשמה אלוקית?

כ הרב שלומה אבינר ימי התשובה, עמ' 182-183

*מביא את דברי הרב יצחק עראמה(בעל ספר עקדת יצחק) המסביר את הפסוק בקהלת "כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא", (כל אדם יכול לחטא אפילו הצדיק ביותר).

א. כיוון שהאדם נברא גם מגוף(חומר) ויצר הגוף(התאוות) דוחף את האדם לחטוא.

ב. צדיק גמור ללא חטא הוא מלאך.

*מסביר שבאדם יש כוחות מנוגדים, כוח השכל(הנשמה, רוח) וכוח התאוה(הגוף). יצר טוב, ויצר רע. כיוון שבאדם יש כוחות מנוגדים הוא נמצא במלחמה תמידית. האדם מטבעו לוחם, אך לאדם יש בחירה הוא יכול לכבוש את היצר(להתגבר על היצר) ולהשליט את השכל.

*מסביר שגם אם האדם נכשל בחטא לאחר שהיצר התגבר עליו, יכול לעשות תשובה, הקב"ה ברא את העולם גם במידת הרחמים, ונתן לנו אפשרות לבקש סליחה ולעשות תשובה. בעל תשובה בדרגתו מעל צדיק גמור, והכובש את יצרו בדרגתו מעל אדם הישר באופיו. הכובש את יצרו צריך להאמין בעצמו ולדעת, שלמרות שיש לו את נסיונות היצר הרע, בתוכו פנימה הוא טוב וישר, שכך ברא אותו אלוקים, ולכן "אל תהי רשע בפני עצמך"(לא יחשוב עצמו רשע, כי יש לו את נסיונות היצר אלא יאמין בטוב שבו)

1. מהן שתי הסיבות ש"אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא"?

2. מהם הכוחות המנוגדים באדם? ומה הם גורמים לאדם?

3. מהי האפשרות העומדת בפני אדם הנכשל ע"י היצר? נחמי.

4. מה צריך אדם הכובש את יצרו?